

Nr 74.

Godkänd av första kammaren den 8 mars 1921.

Godkänd av andra kammaren den 8 mars 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion, avseende skyndsammare behandling av vissa taxeringsmål.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 7.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående sådan ändring av gällande förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, att åt Kungl. Maj:ts befallningshavande inrymdes befogenhet att på skattskyldigs yrkande i verkställd taxering vidtaga rättelse, där taxeringen i fråga funnes vara grundad på felskrivning eller annat uppenbart misstag.

Syftet med nämnda motion var att bereda de skattskyldiga möjlighet till snar och effektiv rättelse av sådana taxeringar, som tillkommit genom uppenbara förbiseenden och misstag från taxeringsmyndigheternas sida. I motiveringen antydde olika vägar, på vilka berörda syfte skulle kunna vinnas, och förordades en väg såsom möjligen framkomlig.

Med den omfattning taxeringsarbetet numera erhållit torde det vara så gott som oundvikligt, att förbiseenden och misstag äga rum. Otvivelsaktigt synes emellertid vara, att förekomsten av dylika fall i avsevärd grad ökats och att möjligheten av snar och effektiv rättelse samtidigt förminskats.

Beträffande fel vid debiteringen, vare sig i taxeringslängden eller å debetsedeln, torde alltfört vara tillfyllest med den väg till rättelse, som anvisats i uppbördsreglementets 7 §, nämligen besvär hos Konungens befallningshavande i det län, där debiteringen skett.

Är åter fråga om fel eller misstag från taxeringsmyndighets sida, ställer sig saken mera vansklig. De vanligaste hithörande fallen äro s. k. dubbeltaxeringar, d. v. s. fall, då någon taxerats till inkomst- och förmögenhetsskatt å ort, där han icke är mantalsskriven eller eljest skattskyldig för dylik skatt, eller taxerats till bevillning för samma inkomst å mer än en ort eller eljest till inkomstbevillning å ort, där han icke varit för sådan bevillning skattskyldig och ej heller mantalsskriven.

Mera typiska fall av direkta misstag äro sådana, då någon taxerats å sin rätta beskattningsort men för inkomstkälla som han icke haft eller, till följd av namnförväxling, i stället för annan person. Ej sällan förekomma ock rena räkne- och skrivfel vid taxeringens bestämmande.

Om flertalet hithörande fall, som ej avse räkne- eller skrivfel o. d., gäller, att den skattskyldige icke lämnat någon uppgift för taxeringen utan att denna tillkommit på andra grunder. Härav följer då, att den skattskyldige icke får någon underrättelse från taxeringsmyndigheten, vars skyldighet i sådant hänseende förutsätter, att avvikelse gjorts från deklaration eller annan den skattskyldiges egen uppgift. Oftast vet den skattskyldige ingenting om, förrän debetsedeln tillställes honom, vilket, då han har annan boningsort än taxeringsorten och särskilt då hans vistelseort är okänd för myndigheterna där, kan dröja avsevärd tid. I varje fall blir den skattskyldige i regel icke i tillfälle att begagna den vanliga klagovägen hos prövningsnämnden.

För fall av dubbeltaxering står till buds den i 50 § taxeringsförordningen medgivna rätten att inom natt och år efter mottaget skattekrav anföra besvär hos kammarrätten, vilken väg till rättelse, även om hithörande mål där behandlas med viss förtursrätt, dock medför tidsutdräkt och icke skyddar den skattskyldige från risken att behöva erlagga de påförda utskylderna.

Något extra besvärsförfarande för övriga fall finnes icke anordnat. Enligt praxis tillgår så, att skattskyldig, som icke hunnit begagna den regelmässiga klagovägen, anför besvär direkt hos kammarrätten. Finner då kammarrätten, att den överklagade taxeringen härrör från uppenbart fel eller misstag från taxeringsmyndighets sida och således är att anse såsom obehörig, upptagas besvären till behandling och vinnes rättelse. I sådana fall gälla givetvis icke några fatalier. Svårigheten för den skattskyldige ligger emellertid däri, att det i allmänhet ställer sig ytterst vanskligt för honom att kunna bevisa tillvaron av misstag. Såvida ej är fråga om tydliga räkne- eller skrivfel, lär denna bevisning sällan lyckas med mindre vederbörande, taxeringsnämndens ordförande eller kronoombudet,

direkt medger, att misstag förelegat. För övrigt kan det ofta nog vara synnerligen besvärligt för den dömande myndigheten att avgöra, om verkligt misstag är förhanden eller taxeringen eljest är oriktig, i vilket senare fall rättelse i nu omhandlade ordning givetvis icke står att vinna.

För ifrågasvarande fall gäller slutligen också och i ännu högre grad, att, även om rättelse av förekommen misstagstaxering omsider erhålles, den skattskyldige likväl tillfogats olägenhet och skada genom att hava nödgats erlægga skatten och först efter lång tid, kanske ett par år, få den tillbaka.

Det torde således vara ställt utom allt tvivel, att i de påvisade hänseendena allvarliga missförhållanden råda. Riksdagen delar den i motionen uttalade uppfattningen, att frågan är av natur att böra genom Kungl. Maj:ts försorg utredas. Däremot har riksdagen icke velat binda sin begäran om sådan utredning vid det i motionen givna uppslaget. Under ärendets förberedande behandling har inhämtats, att förevarande spörsmål under senare tid varit föremål för överväganden å speciellt sakkunnigt håll, varvid man ifrågasatt olika anordningar. Sålunda har man bland annat tänkt sig en kombination av utsträckt underrättelseförfarande och extraordinär besvärsmätt. Genom utsträckt skyldighet för taxeringsmyndigheterna att meddela anmaning eller underrättelse till de skattskyldiga skulle förelupna misstag och fel vid taxeringen i de flesta fall kunna bli rättade antingen redan hos taxeringsnämnden eller efter klagan i vanlig ordning hos prövningsnämnden. För övriga fall skulle beredas möjlighet att söka rättelse hos en extra prövningsnämnd, utgörande en mindre delegation av den senast fungerande ordinarie nämnden och vid behov sammankallad mellan de ordinarie nämndernas sammanträden.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående sådan ändring i gällande taxeringsförfarande, att möjlighet beredes sådan skattskyldig, som avses i 50 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering eller som på grund av felskrivning, felräkning eller annat uppenbart misstag blivit obehörigt taxerad, att på ett snabbare och mera effektivt sätt än nu gällande bestämmelser medgiva vinna rättelse, samt att Eders Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga det förslag, som kan av utredningen föranledas.

Stockholm den 8 mars 1921.

Med undersätlig vördnad.